

WIELKOSKALOWE WDRAŻANIE TECHNOLOGII WODOROWYCH I OGNIW PALIWOWYCH W PUBLICZNYM TRANSPORCIE ZBIOROWYM W AMERYKAŃSKIM STANIE KALIFORNIA

Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

PAWEŁ BRUSIŁO

Asystent badawczo-dydaktyczny

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Fulbright-Schuman Visiting Graduate Student (08.2022 – 02.2023)

School of Global Policy and Strategy, Uniwersytet Kalifornijski w San Diego, USA

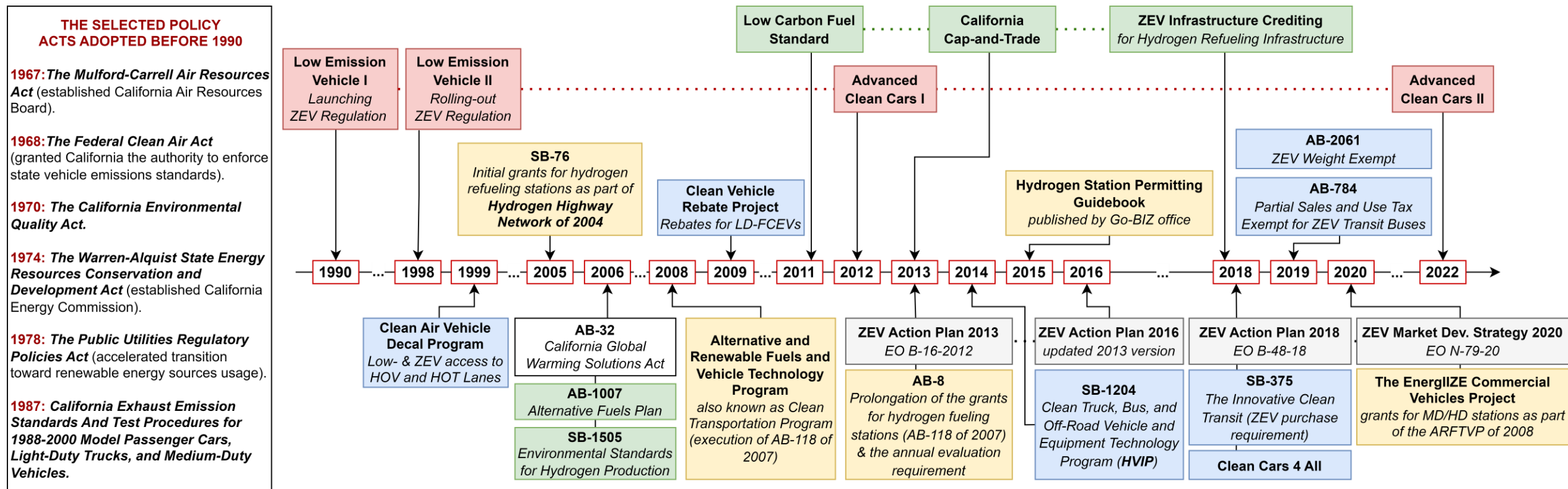
We współpracy badawczej z Prof. David G. Victorem i Dr. Ryanem Hanną
z Deep Decarbonization Initiative na UC San Diego

01. TŁO HISTORYCZNE

EWOLUCJA KALIFORNIJSKIEJ POLITYKI I STRATEGII DOTYCZĄCYCH POJAZDÓW ZEV I FCEV

Od 1967 roku władze stanu Kalifornia wprowadziły liczne strategie i wdrożyły różnorodne instrumenty zielonej polityki przemysłowej w celu ustanowienia i rozwoju rynku pojazdów elektrycznych zasilanych ogniwami paliwowymi (FCEV) wraz z innymi pojazdami nisko- i bezemisyjnymi (ZEV), głównie pojazdami elektrycznymi (BEV).

Bysunek 1. Harmonogram przyjęcia kluczowych instrumentów zielonej polityki przemysłowej dla wzrostu rynku pojazdów typu FCEV i rozwoju infrastruktury do ich tankowania w amerykańskim stanie Kalifornia (1990-2022). Źródło: Opracowanie własne.

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii

Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

RYNEK POJAZDÓW TYPU FCEV I INFRASTRUKTURY TANKOWANIA WODORU W KALIFORNII

LICZBA STACJI WODOROWYCH (2023)

Dla poj. osobowych
OTWARTE

65

Dla poj. osobowych
ZAPLANOWANE

35

Dla poj. ciężarowych
OTWARTE

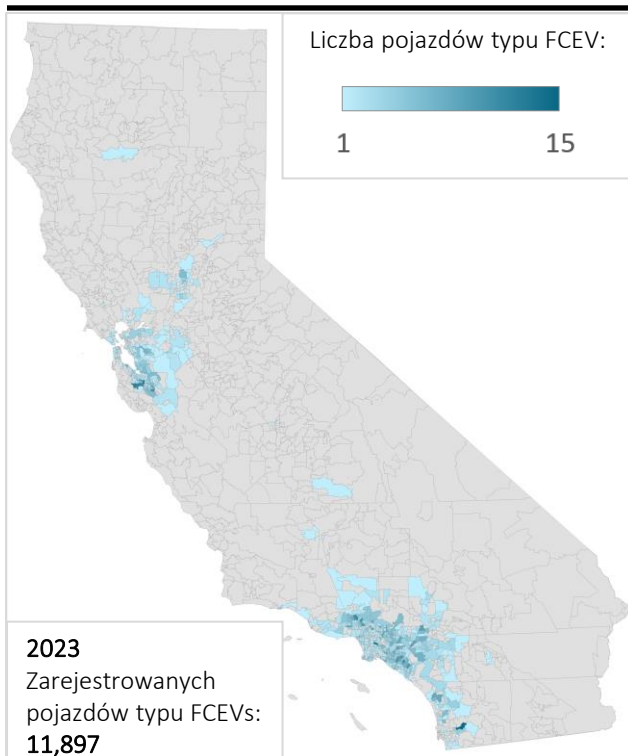
6

Dla poj. ciężarowych
ZAPLANOWANE

4

Stacje typu „Multi-use”
ZAPLANOWANE

5

Rysunek 2. Liczba zarejestrowanych pojazdów typu FCEV we wrześniu 2023 r.
Źródło: Kalifornijska Komisja ds. Energii.

Kalifornia reprezentuje sukcesywnie rosnący rynek pojazdów typu FCEV (głównie w segmencie **pojazdów lekkich: ~12 000**, a od 2022 r. - także **autobusów: ~200**), któremu towarzyszy rozwój infrastruktury do tankowania wodoru dedykowanej różnym segmentom rynku FCEV, w tym także **pojazdom ciężarowym**.

Ważne: Stacje tankowania wodoru dla pojazdów ciężarowych w Kalifornii są obsługiwane przez zarządy transportu publicznego (takie jak OC Transportation Authority i AC Transit) oraz porty (np. Port of Long Beach).

Oczekuje się, że rozwój rynku pojazdów typu FCEV oraz liczba stacji wodorowych w Kalifornii wzrośnie ze względu na:

- I. rosnący popyt na pojazdy osobowe, ciężarowe i autobusy wymuszony przez wymogi zakupowe i dotacje,
- II. informacje o potrzebach w zakresie tankowania wodoru i coroczne raporty z ewaluacji rozwoju istniejącej infrastruktury,
- III. znaczące finansowanie pokrywające początkowe koszty inwestycyjne - **CapEx** (dotacje),
- IV. długoterminowy mechanizm finansowania kosztów operacyjnych (**OpEx**) oparty na strumieniach stałych przychodów (LCFS),
- V. szczegółowe informacje na temat procesu wydawania pozwoleń dla stacji, także dla zaejzdni.
- VI. ustalone procedury testowania i uruchamiania stacji tankowania wodoru wspierane przez dedykowane urządzenia,
- VII. mapowanie na żywo dostępności stacji, co przekonuje operatorów flot i pierwszych użytkowników,
- VIII. współpraca przewoźników, portów i producentów tych pojazdów w projektach demonstracyjnych i wdrożeniowych.

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii

Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

KROK 1. OFEROWANIE DOTACJI NA ZAKUP AUTOBUSÓW TYPU FCEV (tj. VOUCHERY HVIP),

zakazując jednocześnie rejestracji nowych emisyjnych autobusów po 2028 r. i wymagając, aby wszystkie autobusy były zeroemisyjne do 2040 r.

Funding

Vehicles

Purchasers

Sellers

News & Events

Impact & Data ▾

New Flyer

New Flyer Xcelsior XHE40 Fuel Cell Electric Bus

734 kWh

Hydrogen Fuel Cell

Class 8

Incentive Amount

\$240,000

Type **New**

New Flyer

New Flyer Xcelsior XHE60 Fuel Cell Electric Bus

Up to 1030 kWh

Hydrogen Fuel Cell

Class 8

Incentive Amount

\$240,000

Type **New**

Nikola

Nikola TRE FCEV Fuel Cell Electric Truck

164 kWh

Hydrogen Fuel Cell

Class 8

Incentive Amount

\$240,000

Type **New**

Rysunek 3. Oficjalna strona internetowej programu HVIP w Kalifornii. Źródło: <https://californiahvip.org/>

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii

Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

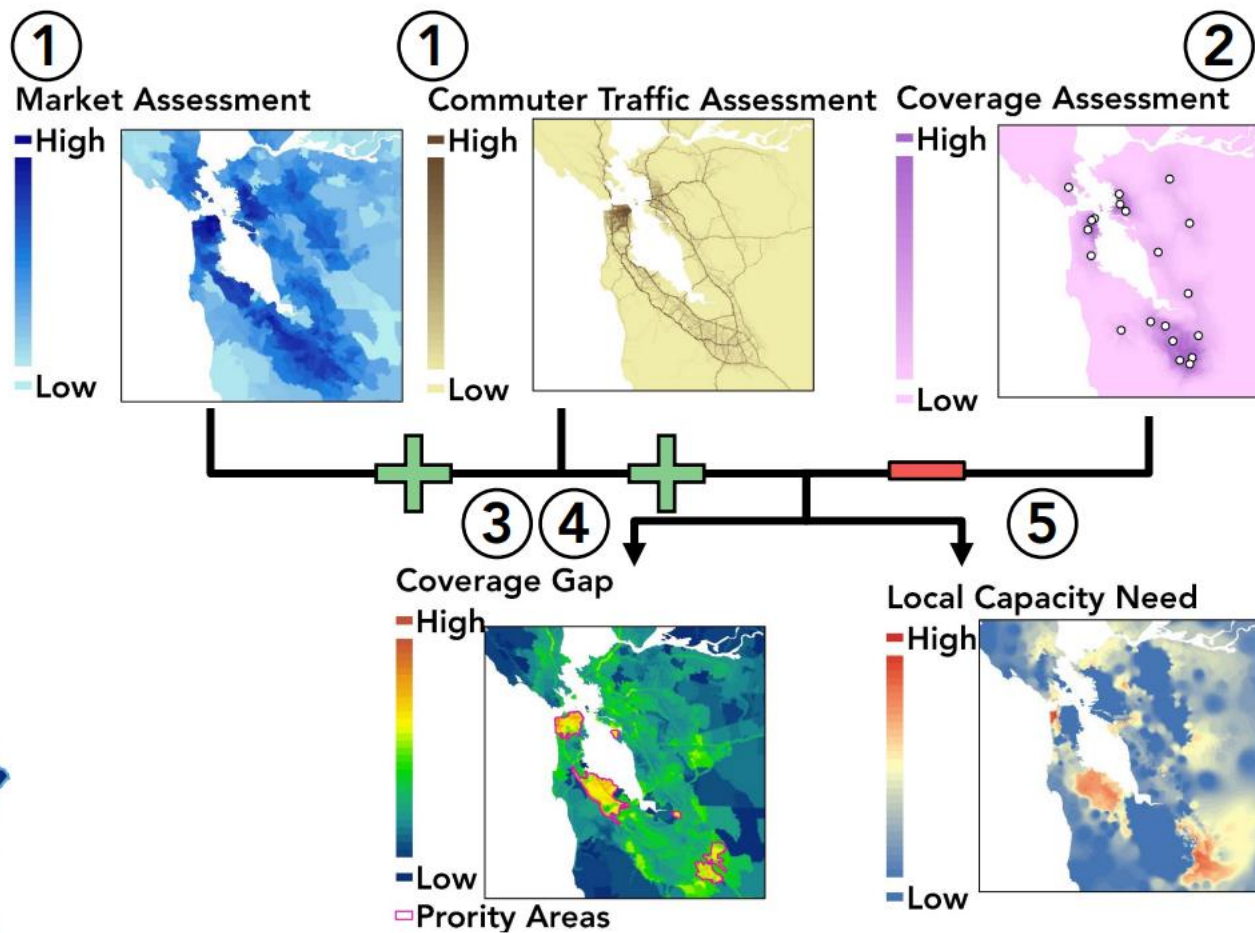
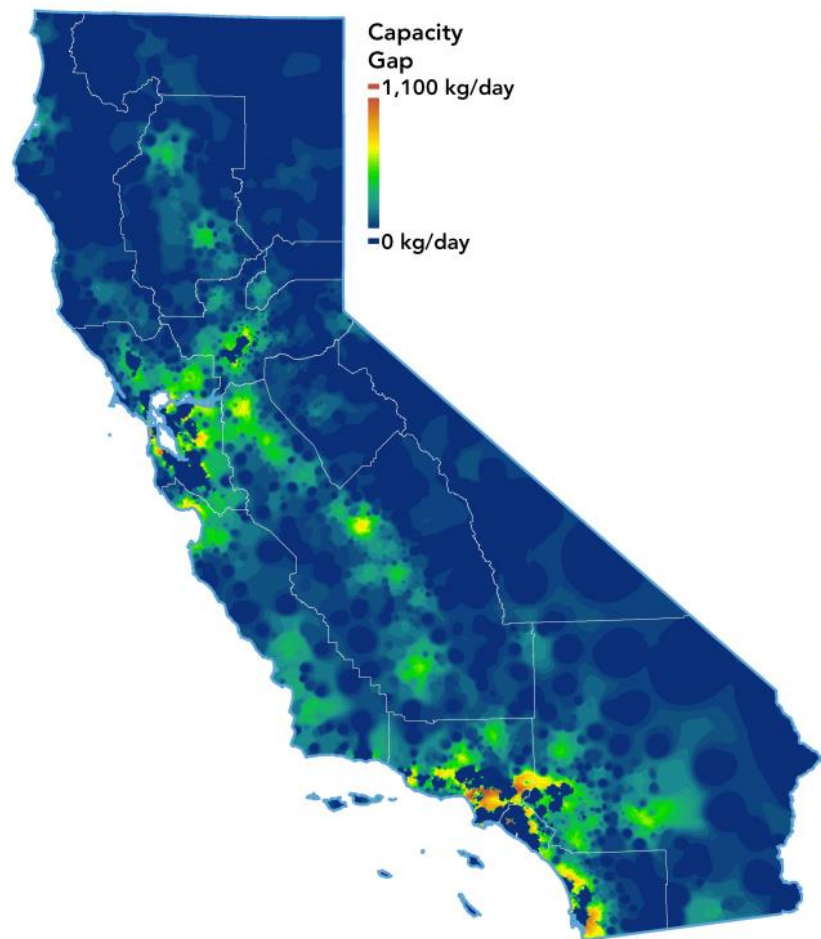
Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

KROK 2. OFEROWANIE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH ANALIZ DOTYCZĄCYCH ROZWOJU STACJI

oraz wspieranie planowania strategicznego rozwoju stacji poprzez dostarczanie funkcjonalno-przestrzennego narzędzia analitycznego oraz raportów z postępów - tj. narzędzia California Hydrogen Infrastructure Tool (CHIT) oraz rocznych raportów ewaluacyjnych.

Rysunek 4. Demonstracja CHIT (v. 2017) dotycząca luki w pojemności stacji w Kalifornii. Źródło: The 2022 Annual Evaluation of Hydrogen Refueling Infrastructure under AB-8, opracowana przez Kalifornijską Radę ds. Zasobów Powietrza, <https://ww2.arb.ca.gov/sites/default/files/2022-09/AB-8-Report-2022-Final.pdf>.

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii

Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

KROK 3. OFEROWANIE DOTACJI NA ROZWÓJ INFRASTRUKTURY I STACJI TANKOWANIA WODORU

np., w formie kompleksowych dotacji obejmujących budowę stacji z niezbędnym wyposażeniem wspierającym

[RETURN TO SEARCH](#)

GFO-22-607- Light-Duty Vehicle and Multi-Use Hydrogen Refueling Infrastructure

Grantor: [CA Energy Commission](#)

Rysunek 5 (powyżej). Ogłoszenie o dotacji GFO-22-607 - Infrastruktura do tankowania wodoru w pojazdach lekkich i wielozadaniowych. Źródło: California Grant Portal, <https://www.grants.ca.gov/grants/gfo-22-607-light-duty-vehicle-and-multi-use-hydrogen-refueling-infrastructure/>
Rysunek 6 (poniżej). Logo programu EnergiIZE. Źródło: <https://www.energiize.org/>

Kalifornijska Komisja ds. Energii, w ramach **Programu Czystego Transportu**, oferuje dotacje na projekty, które zapewniają publicznie dostępne stacje tankowania wodoru.

Cele przetargu są następujące:

- zapewnienie finansowania nowych stacji, aby osiągnąć ambitny cel 200 stacji do 2025 r.,
- udostępnienie możliwości tankowania wodoru w obszarach Kalifornii, w których obecnie nie ma stacji,
- wspieranie wdrażanie ogniw paliwowych w wielu segmentach rynku pojazdów, w tym autobusów na ogniwa paliwowe do transportu publicznego, aby ustanawiać **stacje typu „multi-use” w zajezdaniach**,
- wspieranie wysokiego poziomu obsługi klienta na każdej stacji,
- zwiększenie udziału odnawialnego wodoru w paliwie oferowanym na stacjach (**obecnie: ~60%**)

Projekt EnergiIZE Commercial Vehicles jest częścią ogólnostanowego wysiłku na rzecz zwiększenia popytu rynkowego na komercyjne pojazdy o średniej i dużej ładowności i o zerowej emisji, w tym **autobusy wykorzystywane w publicznym transporcie zbiorowym**.

Projekt EnergiIZE Commercial Vehicles oferuje **finansowanie wszystkich kwalifikujących się urządzeń**, w tym: dystrybutorów, zbiorników do magazynowania wodoru, elektrolizerów, agregatów chłodniczych, sprężarek, rurociągów, pomp wodoru ciekłego i gazowego oraz systemów punktów sprzedaży od kwalifikujących się producentów („**Made in USA**”).

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

KROK 4. OFEROWANIE DŁUGOTERMINOWEGO MECHANIZMU FINANSOWANIA FUNKCJONOWANIA STACJI

np. w formie Low-Carbon Fuel Standard z mechanizmem przyznawania wymiennych praw do emisji za infrastrukturę ZEV (HRI)

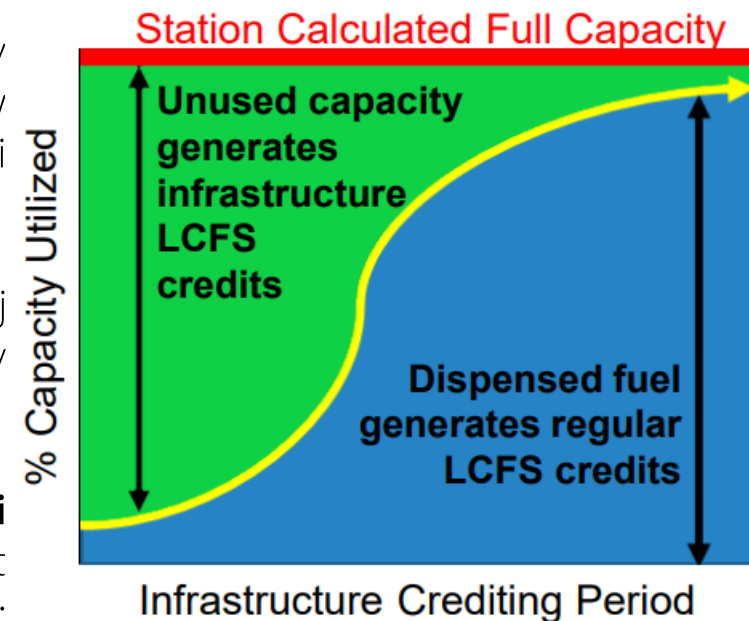
Low-Carbon Fuel Standard (LCFS) to **mechanizm handlu uprawnieniami do emisji** opracowany w 2011 roku w celu zmniejszenia intensywności emisji dwutlenku węgla pochodzących z paliw wykorzystywanych w transporcie w Kalifornii w porównaniu z konwencjonalnymi paliwami ropopochodnymi, takimi jak benzyna i olej napędowy.

Od 2018 roku LCFS został rozszerzony o uprawnienia pochodzące z tytułu niewykorzystanej infrastruktury FCEV, aby zapewnić dodatkowy strumień przychodów dla stacji, dopóki pojazdy FCEV nie staną się bardziej powszechne.

„Dodatkowe” prawa do emisji przyznawane są za samo oferowanie dostępności stacji wodorowych zachęcając do ich początkowej rozbudowy, gdy zapotrzebowanie na paliwo jest niskie we wczesnych latach (w oparciu o niewykorzystaną pojemność tankowania: *całkowita pojemność - wydane paliwo*).

W miarę jak coraz więcej pojazdów FCEV korzysta ze stacji, a eksploatacja stacji oraz dystrybucja wodoru wzrasta, obiekt może generować więcej praw do emisji w ramach LCFS i mniej dodatkowych praw do emisji pochodzących z tytułu niewykorzystywanej infrastruktury.

Rysunek 7 (powyżej). Logo Kalifornijskiej Rady Zasobów Powietrza. Źródło: <https://ww2.arb.ca.gov/>
Rysunek 8 (poniżej). Raport dotyczący mechanizmu kredytowania infrastruktury LCFS ZEV.
Źródło: https://ww2.arb.ca.gov/sites/default/files/classic/fuels/lcfs/guidance/zev_infra_crediting_overview.pdf

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

*Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii
Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?*

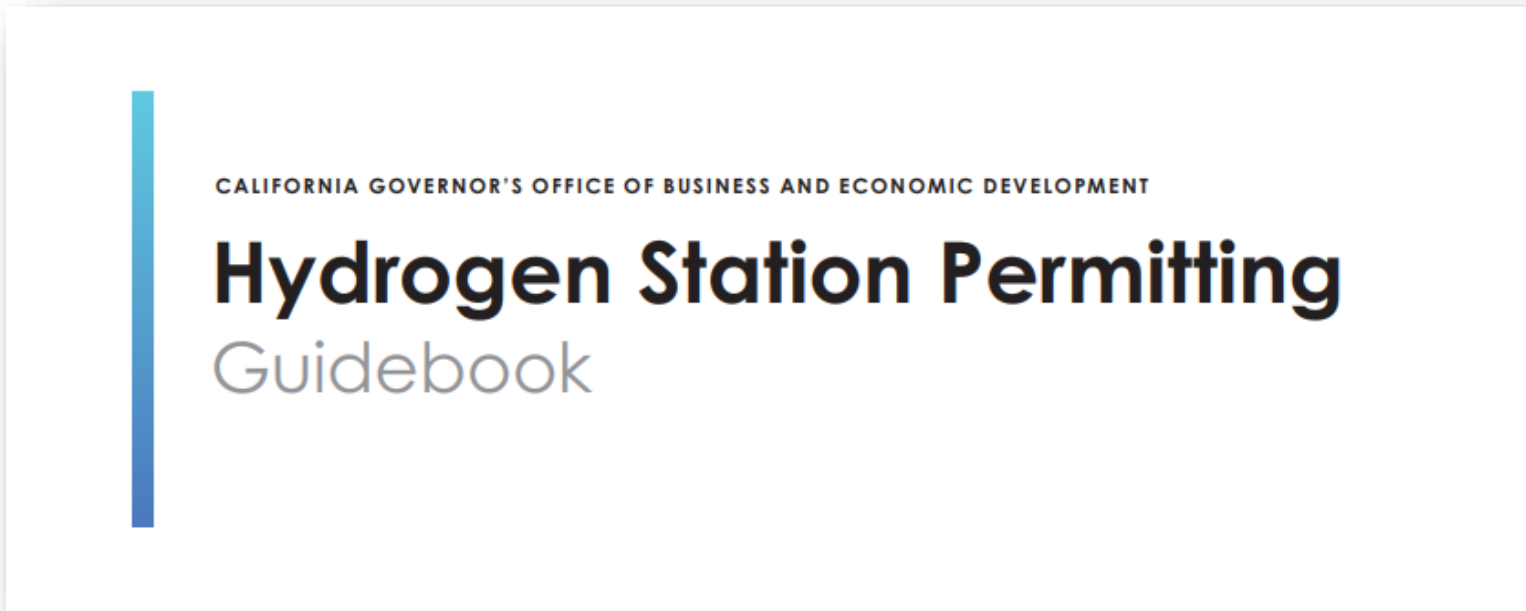
Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

KROK 5. PUBLIKACJA INFORMACJI O POZWOLENIACH NA BUDOWĘ STACJI WODOROWYCH

np. w formie podręczników dla podmiotów konstruujących stacje oraz punktu informacyjnego w Biurze Gubernatora (Go-BIZ).

Rysunek 9 (po lewej). Przewodnik po zezwoleniach dla stacji tankowania wodoru 2020.
Źródło: https://business.ca.gov/wp-content/uploads/2019/12/GO-Biz_Hydrogen-Station-Permitting-Guidebook_Sept-2020.pdf
Rysunek 10. (po prawej). Logo Biura ds. Biznesu i Rozwoju Gospodarczego Gubernatora Kalifornii.
Źródło: <https://business.ca.gov/>.

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii
Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

KROK 6. OPRACOWANIE DEDYKOWANEGO SPRZĘTU DO PRZEPROWADZANIA KONTROLI TECHNICZNYCH

tj., *Hydrogen Station Equipment Performance (HyStEP) Device do pomiaru sprawności dystrybutorów wodoru.*

Rysunek 11. (po lewej). Opracowanie raportu dotyczącego sprawności wyposażenia stacji wodorowych (HyStEP).
Źródła: <https://www.osti.gov/servlets/purl/1481500> i <https://h2tools.org/hystep-hydrogen-station-equipment-performance-device>

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA: US DOE Fuel Cell Technology Office w ramach projektu H2FIRST (2016-17).

LIDER: Sandia National Laboratories i National Renewable Energy Laboratory.

CEL: Urządzenie HyStEP jest wykorzystywane przez agencję certyfikującą do pomiaru sprawności dystrybutorów wodoru w zakresie wymaganego standardu protokołu tankowania (SAE J2601, w tym komunikacji IrDA zgodnie z SAE J2799).

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii
Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

KROK 7. WPROWADZANIE MAPOWANIA DOSTĘPNOŚCI STACJI TANKOWANIA W CZASIE RZECZYWISTYM

tj. jako wygodna mobilna aplikacja opublikowana we współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami branżowymi

HYDROGEN FUEL CELL

PARTNERSHIP

CARS

STATIONS

BENEFITS

BUSES & TRUCKS

MEMBERS

RESOURCES

Map Satellite

Search by Zip Code or Address GO

List Stations

Hide Filters

- Online
- Limited
- Offline
- Refresh
- Unknown

- Retail: Open
- Retail: Legacy
- Retail: In Construction
- Retail: In Permitting

© HYDROGEN FUEL CELL PARTNERSHIP
Powered by the fastest molecule on earth!™

3300 Industrial Blvd. Suite 1000, West Hydroge

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii

Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

03. KLUCZOWE OBSERWACJE I DOBRE PRAKTYKI

STEP 8. INWESTYCJE W WIELKOSKALOWE PROJEKTY DEMONSTRACYJNE

szczególnie w ramach flot publicznego transportu zbiorowego we współpracy z ośrodkami badawczymi, które mogą oferować wsparcie analityczne

WIELOLETNI PROJEKT WDROŻENIOWY SUNLINE TRANSIT

Palm Springs - Coachella Valley

Rysunek 12. (po lewej). Zajezdnia Sunline Transit Agency. Źródło: Prywatne repozytorium.
Rysunek 13. Przednie okładki badania AC Transit 5 na 5. Źródło: <https://www.actransit.org/>

WIELOLETNI PROJEKT WDROŻENIOWY AC TRANSIT

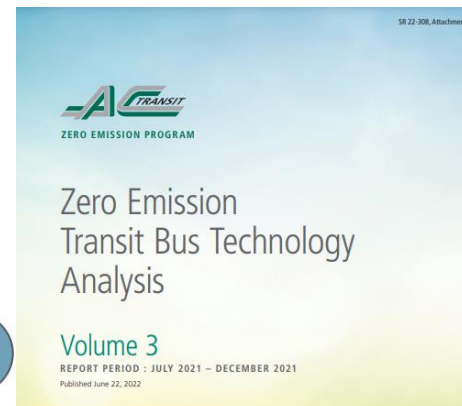
Zero Emission Transit Bus Technology Analysis (Vol 1 – 4)

Zero Emission
Transit Bus Technology
Analysis

REPORT PERIOD : JULY 2021 – DECEMBER 2021
Published June 23, 2021

Zero Emission
Transit Bus Technology
Analysis

Volume 2

REPORT PERIOD : JANUARY 2021 – JUNE 2021
Published December 8, 2021

Leading the way to a
ZERO EMISSION FUTURE.

Zero Emission
Transit Bus Technology
Analysis

Volume 4

REPORT PERIOD : JANUARY 2022 – JUNE 2022
Published December 14, 2022

Leading the way to a
ZERO EMISSION FUTURE.

REGIONALNE FORUM ENERGETYCZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

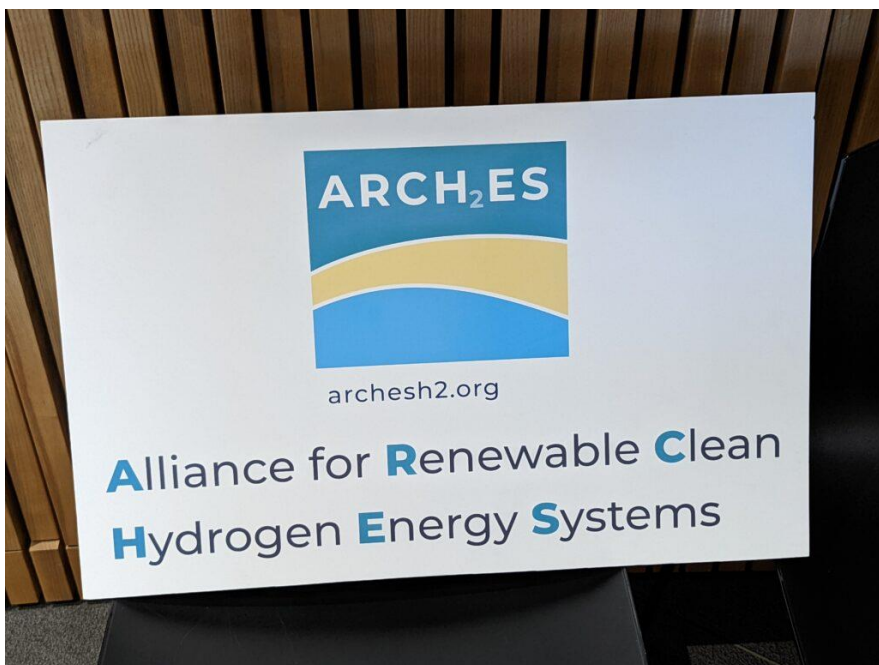
Wielkoskalowe wdrażanie technologii wodorowych i ogniw paliwowych w publicznym transporcie zbiorowym w Kalifornii
Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Paweł Brusilo

16 listopada 2023, Wisła

KROK 9. REALIZACJA WSPÓŁPRACY REGIONALNEJ W RAMCH DOLIN I HUBÓW WODOROWYCH

tj. Hub Wodorowych ARCHES – jeden z 7 hubów wodorowych w USA objętych finansowaniem Departamentu Energii USA

Alliance for Renewable Clean Hydrogen Energy Systems (ARCHES) to publiczno-prywatna inicjatywa stworzona w celu ułatwienia przejścia Kalifornii na czystą, odnawialną i zeroemisyjną energię wodorową (H₂). Jego współzałożycielami są Biuro Gubernatora ds. Biznesu i Rozwoju Gospodarczego, Uniwersytet Kalifornijski, ogólnostanowa koalicja pracownicza zorganizowana przez Kalifornijską Radę Budownictwa i Branży Budowlanej oraz Renewables 100 Policy Institute.

Działając jako neutralny organizator w imieniu Departamentu Energii i Stanu, ARCHES jest zaangażowany w sprawiedliwą i równą transformację energii wodorowej, z integracją lokalnych społeczności we wszystkich aspektach i fazach jej działania, od wyboru projektów po zarządzanie.

Inicjatywa ARCHES otrzymała **1,2 miliarda dolarów od Departamentu Energii Stanów Zjednoczonych** na budowę i rozbudowę projektów koncentrujących się na czystej energii i tworzeniu zielonych miejsc pracy, których ostatecznym celem jest osiągnięcie zerowej emisji dwutlenku węgla netto do 2045 roku.

DZIĘKUJĘ PAŃSTWU ZA UWAGĘ I ZAPRASZAM DO KONTAKTU!

PAWEŁ BRUSIŁO

Członek Sieci Ekspertów Komisji Europejskiej w Polsce – Team Europe Direct

Asystent badawczo-dydaktyczny

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Fulbright-Schuman Visiting Graduate Student (08/2022 - 02/2023)

School of Global Policy and Strategy, University of California San Diego, USA

E-mail: pawel.brusilo@ue.wroc.pl

Telefon: +48 723 237 887

WWW: www.pawelbrusilo.com

*Specjalne podziękowania dla profesora **David G. Victora** i **dr. Ryana Hanna** za ich wsparcie i wkład w konceptualizację i realizację projektu badawczego!*

*Projekt stanowi część badań realizowanych w ramach rozprawy doktorskiej pod kierunkiem **prof. dr hab. Bogusławy Drelich-Skulskiej**.*

